

Лекція №1

**ТЕМА: АКТИВНИЙ ТУРИЗМ ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ.
МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ КУРСУ «СПОРТИВНИЙ
ТУРИЗМ». ТУРИЗМ: ПОНЯТТЯ ТА АСПЕКТИ
ДОСЛІДЖЕННЯ.**

ДИСЦИПЛІНА: СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ

ПЛАН ЛЕКЦІЇ №1

1. **МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ КУРСУ «СПОРТИВНИЙ ТУРИЗМ». ТУРИЗМ: ПОНЯТТЯ ТА АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ.**
2. **КОНЦЕПЦІЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ В ТУРИЗМІ.**
3. **СУТНІСТЬ, ФУНКЦІЇ ТА ЗНАЧЕННЯ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ.**
4. **АКТИВНИЙ ТУРИЗМ ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ.**
5. **РОЛЬ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ У ФОРМУВАННІ ДУХОВНОСТІ І ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИ, ХАРАКТЕРУ, СВІТОГЛЯДУ МОЛОДІ.**
6. **ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ.**
7. **СУЧАСНИЙ СТАН СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ.**
8. **ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ**

ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ПИТАННЯ:

• ДАЙТЕ ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ:

туризм

суб'єкт туризму

об'єкт туризму

• Як ви розумієте термін:

спортивно-оздоровчий туризм

• Яку роль відіграє спортивний туризм в житті людини?

1. МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ КУРСУ «СПОРТИВНИЙ ТУРИЗМ».

ТУРИЗМ: ПОНЯТТЯ ТА АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ.

- ТУРИЗМ – ТИМЧАСОВИЙ ВИЇЗД ОСОБИ З МІСЦЯ ПОСТІЙНОГО ПРОЖИВАННЯ В ОЗДОРОВЧИХ, ПІЗНАВАЛЬНИХ, ПРОФЕСІЙНО-ДІЛОВИХ ЧИ ІНШИХ ЦІЛЯХ БЕЗ ЗДІЙСНЕННЯ ОПЛАЧУВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МІСЦІ ПЕРЕБУВАННЯ, ТРИВАЛІСТЬ ВИЇЗДУ НЕ ПЕРЕВИЩУЄ 1 РІК.
- СУБ'ЄКТ ТУРИЗМУ – ЦЕ ТУРИСТ, ЯКИЙ ЗАДОВОЛЬНЯЄ СВОЇ РЕКРЕАЦІЙНІ ПОТРЕБИ ТА ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ ПЕВНИМИ РИСАМИ, ВЛАСТИВОСТЯМИ І СТАНАМИ (ФІЗІОЛОГІЧНИМИ, ПСИХОЛОГІЧНИМИ, ЕКОЛОГІЧНИМИ, ЕКОНОМІЧНИМИ, СОЦІАЛЬНИМИ ТОЩО).

2. КОНЦЕПЦІЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ В ТУРИЗМІ.

- НЕЗВАЖАЮЧИ НА ДОСИТЬ ТРИВАЛИЙ ЧАС РОЗВИТКУ ЦІЄЇ КОНЦЕПЦІЇ, ДОСЛІДНИКИ НЕ ДІЙШЛИ СПІЛЬНОЇ ДУМКИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ. НА СЬОГОДНІ НАЙПОШИРЕНІШИМИ З НИХ Є ТАКІ:
- 1) СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТУРИЗМУ – ЦЕ ВСІ ФОРМИ РОЗВИТКУ Й УПРАВЛІННЯ ТУРИЗМОМ, ЯКІ НЕ СУПЕРЕЧАТЬ ПРИРОДНІЙ, СОЦІАЛЬНІЙ, ЕКОНОМІЧНІЙ ЄДНОСТІ Й ДОБРОБУТУ СФОРМОВАНИХ СУСПІЛЬСТВ У БЕЗСТРОКОВОМУ ПЕРІОДІ (СВІТОВА ФЕДЕРАЦІЯ ПРИРОДНИХ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ ПАРКІВ, 1992);
- 2) СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТУРИЗМУ ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ В МЕЖАХ ЕКОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ, ДАЄ ЗМОГУ ЕФЕКТИВНО ВІДНОВЛЮВАТИ ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ; ВРАХОВУЄ ВНЕСОК МІСЦЕВИХ ГРОМАД У ВІДПОЧИНОК ТУРИСТІВ; ПЕРЕДБАЧАЄ РІВНІСТЬ ПРАВ МІСЦЕВОГО НАСЕЛЕННЯ НА ЕКОНОМІЧНІ КОРИСТІ ВІД ТУРИЗМУ; СТАВИТЬ НА ПЕРШЕ МІСЦЕ ПОБАЖАННЯ ТА ПОТРЕБИ РЕЦЕПТИВНОЇ СТОРОНИ (TOURIST CONCERN & WILD WORLD FUND, 1992);
- 3) СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТУРИЗМУ ДАЄ ЗМОГУ СУЧАСНИМ МЕШКАНЦЯМ ПЛАНЕТИ ЗАДОВОЛЬНИТИ ВЛАСНІ ПОТРЕБИ У ВІДПОЧИНКУ ТА РЕКРЕАЦІЇ БЕЗ ЗАГРОЗИ ВТРАТИ ЦІЄЇ МОЖЛИВОСТІ МАЙБУТНІМИ ПОКОЛІННЯМИ (UNDP, PRODUCTION AND CONSUMPTION BRANCH, 1998).

ЗГІДНО З «ПОРЯДКОМ ДЕННИМ НА XXI СТОЛІТТЯ» ПРИНЦИПИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ТАКІ:

- 1) СПРИЯННЯ УТВЕРДЖЕННЮ ПОВНОЦІННОГО ТА ЗДОРОВОГО ЖИТТЯ ЛЮДИНИ В ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ;**
- 2) ВНЕСОК У ЗБЕРЕЖЕННЯ, ЗАХИСТ І ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОСИСТЕМ ЗЕМЛІ;**
- 3) РОЗРОБЛЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ СТАЛИХ МОДЕЛЕЙ ВИРОБНИЦТВА ТА СПОЖИВАННЯ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ПОДОРОЖЕЙ І ТУРИЗМУ;**
- 4) СПІВПРАЦЯ НАРОДІВ У СФЕРІ ВІДКРИТОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ;**
- 5) СКАСУВАННЯ ТЕНДЕНЦІЙ ПРОТЕКЦІОНІЗМУ У СФЕРІ НАДАННЯ ПОСЛУГ ТУРИСТИЧНОГО ХАРАКТЕРУ;**
- 6) ОБОВ'ЯЗКОВИЙ ЗАХИСТ ДОВКІЛЛЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ, ПОВАГА ВІДПОВІДНИХ ЗАКОНІВ;**
- 7) УЧАСТЬ ГРОМАДЯН КРАЇНИ У РОЗВ'ЯЗАННІ ПРОБЛЕМ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ, В ТОМУ ЧИСЛІ ТИХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ЇХ БЕЗПОСЕРЕДНЬО;**
- 8) ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛОКАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЩОДО ПЛАНУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ;**
- 9) ОБМІН ДОСВІДОМ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ НАЙЕФЕКТИВНІШИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТУРИЗМУ;**
- 10) УРАХУВАННЯ ІНТЕРЕСІВ МІСЦЕВОГО НАСЕЛЕННЯ.**

З МЕТОЮ ЗМІНИ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ВЕЛИКИХ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ СЛІД ЗАСТОСОВУВАТИ ЗАХОДИ

- рівномірного розподілу туристів і відвідувачів, зменшуючи таким чином дію фактора сезонності

- планування нових об'єктів туристичної інфраструктури здійснювати з урахуванням особливостей місцевості, гарантувати збереження звичного способу життя населення

- створення об'єктів інфраструктури туризму, організація нових робочих місць, залучення до повної діяльності у сфері туристичного обслуговування місцевого населення

- обов'язковість збереження біорізноманіття рекреаційних територій та центрів. Для цього використовують природоохоронні технології, практичні доробки, рекомендації фундаментальних і прикладних наук.

3. СУТНІСТЬ, ФУНКЦІЇ ТА ЗНАЧЕННЯ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ

Спортивний туризм – вид туризму, що передбачає маршрут з складними ділянками, які чергуються з простим маршрутом, тривалістю більше 24 годин.

Спортивний туризм – це вид туризму, що передбачає під час подорожі активне використання м'язів та подолання складних ділянок маршруту відповідно до визначення складності подорожі.

Спортивно-оздоровчий туризм – вид туризму, де передбачене активне використання м'язів і загальне загартування організму.

Спортивно-оздоровчий - туризм передбачає подолання маршруту активним способом, тобто без використання механічних транспортних засобів, покладаючись лише на свої власні сили, реалізуючи вміння і навички пересування пішки, на лижах, плавання на плотах і човнах, їзди на велосипеді.

ФУНКЦІЇ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ:

спортивна

пізнавальна

рекреаційна

вітальна діяльність (життєва)

розвиваюча

розважальна

ЗА ВИДАМИ ПЕРЕСУВАННЯ ВИДІЛЯЮТЬСЯ.

Автотуризм

Мототуризм

Велосипедний туризм

Водний туризм

Вітрильний туризм

Кінний туризм

Лижний туризм

Пішохідний туризм

Гірський туризм

Спелеотуризм

▪ **Комбінований туризм**

ЗА ВІКОВО-СОЦІАЛЬНОЮ ОЗНАКОЮ СПОРТИВНИЙ ТУРИЗМ ПОДІЛЯЄТЬСЯ НА:

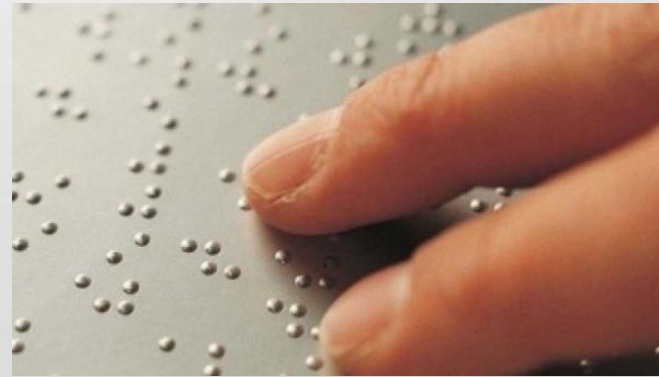
- **ДИТЯЧИЙ ТУРИЗМ;**

- **ЮНАЦЬКИЙ ТУРИЗМ;**

- **ДОРΟΣЛИЙ ТУРИЗМ;**

- **СІМЕЙНИЙ ТУРИЗМ,**

- **ТУРИЗМ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ.**

4. АКТИВНИЙ ТУРИЗМ ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ

- **ГОЛОВНИМ ЗАВДАННЯМ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ Є ПРИУЧЕННЯ ГРОМАДЯН ДО КОРИСНОГО І РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ВІЛЬНОГО ЧАСУ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТУРИСТСЬКИХ РЕСУРСІВ, ТУРБОТА ПРО ОСОБИСТУ БЕЗПЕКУ ТУРИСТІВ, ЗАХИСТ ЇХ ПРАВ, ІНТЕРЕСІВ, МАЙНА.**

Мета активного туризму полягає в:

- **оздоровленні, відновленні сил, поліпшення медико-фізіологічних даних за допомогою зміни форм діяльності, дозованого руху, нервового розвантаження, підвищення адаптації до незвичайних умов;**
- **наданні практичних навичок у подоланні перешкод, оволодінні технікою пересування пішки, на лижах, їзди на велосипеді, греблі;**
- **психологічному вдосконаленні та емоційному збагаченні внутрішнього світу людини;**
- **розширення краєзнавчого кругозору, вдосконаленні навчально-методичної підготовки, поповненні знань з географії, історії, біології, етнографії і культури;**
- **засвоєнні теоретичних основ організації і проведення походів, розробки маршрутів;**
- **набутті спортивного досвіду участі у походах і керівництва походами різної складності.**

5. РОЛЬ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ У ФОРМУВАННІ ДУХОВНОСТІ І ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИ, ХАРАКТЕРУ, СВІТОГЛЯДУ МОЛОДІ.

- **СПОРТИВНИЙ ТУРИЗМ СПРИЯЄ ФІЗИЧНОМУ Й ДУХОВНОМУ РОЗВИТКОВІ ЛЮДИНИ; ЕСТЕТИЧНОМУ Й МОРАЛЬНО-ВОЛЬОВОМУ ВИХОВАННЮ; ПІЗНАННЮ ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОСТІ, КУЛЬТУР ТА ЗВИЧАЇВ МІСЦЕВОГО НАСЕЛЕННЯ, ДБАЙЛИВОМУ СТАВЛЕННЮ ДО ПРИРОДИ ТА ПОВАЗІ ДО НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ; РОЗВИТКУ ТА ПІДВИЩЕННЮ РІВНЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ, НАВИЧОК ПОДОЛАННЯ ПРИРОДНИХ ПЕРЕШКОД ТОЩО.**
- **Під час тренувань і в похідних умовах виховуються вольові якості людини: сміливість, рішучість, терпіння, наполегливість, ініціативність, дисциплінованість.**

6. ІСТОРИЯ РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ

- **ОРГАНІЗАЦІЄЮ, ЩО ВЗЯЛА НА СЕБЕ ФУНКЦІЇ КООРДИНАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОЗДОРОВЧО-СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ, Є МІЖНАРОДНА ТУРИСТСЬКО-СПОРТИВНА СПІЛКА (МТСС). ВОНА БУЛА СТВОРЕНА В 1990 Р. НА ГРОМАДСЬКИХ ЗАСАДАХ І Є ПРАВОНАСТУПНИЦЕЮ УПРАВЛІННЯ САМОДІЯЛЬНОГО ТУРИЗМУ ПРИ ЦЕНТРАЛЬНІЙ РАДІ ПО ТУРИЗМУ ТА ЕКСКУРСІЯХ. ЧЛЕНАМИ МТСС Є КРАЇНИ СНД І БАЛТІЇ, У ТОМУ ЧИСЛІ Й УКРАЇНА.**

Основні напрями роботи МТСС – координація загальної стратегії розвитку спортивно-оздоровчого туризму в країнах СНД і Балтії, створення єдиного правового туристського простору; розробка загальних нормативних документів для держав - членів співдружності країн СНД і Балтії, створення міжнародних туристських маршрутів; проведення міжнародних ярмарків туристських послуг.

УКРАЇНУ ЯК ДІЙСНОГО ЧЛЕНА МТСС ПРЕДСТАВЛЯЄ ТУРИСТИЧНА СПОРТИВНА СПІЛКА (ТСС), СТВОРЕНА ОДНОЧАСНО З МТСС (ГРУДЕНЬ 1990 Р.).

організація працює на основі затвердженого статуту і має на меті об'єднання зусиль членів Спілки та координацію їх діяльності щодо сприяння розвитку спортивно-оздоровчого туризму в Україні.

На кінець 1990-х рр. такі організації, як Харківська обласна ТСС, Вінницька ТСС, Дніпропетровська ТСС, Федерація спортивного туризму республіки Крим, Одеський обласний спортивно-туристський клуб «Одеса», Севастопольський клуб туристів, Миколаївський клуб мандрівників, АТ «Гірський клуб», Донецький обласний клуб туристів і «Гірська спілка» м. Одеси входять до складу МТСС як дійсні члени.

У 1991 Р. БУЛО УКЛАДЕНО УГОДУ ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ КРАЇН СНД

• Основні положення:

створення єдиного правового туристського простору

застосування єдиної міжнародної системи класифікації

стандартизації туристських послуг

- для розвитку цієї угоди МТСС розробила й ухвалила на основі загальної декларації прав людини, міжнародної хартії фізичного виховання (ЮНЕСКО), хартії туризму та кодексу туриста (ВТО) «міжнародну хартію спортивного туризму» з 10 статей. у ній, зокрема, сказано, що спортивний туризм як всеохоплююча форма оздоровчого, спортивного, пізнавального туризму та мандрівок є найефективнішим напрямом сучасного розвитку світового туризму.**

ХАРАКТЕРНОЮ ОЗНАКОЮ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ Є:

- **РІЗНОМАНІТНІСТЬ ФОРМ І БАГАТОВАРІАНТНІСТЬ ПРОГРАМ ЙОГО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РОЗВИТКУ:
СПОРТИВНІ ПОХОДИ, ЧЕМПІОНАТИ, ЗМАГАННЯ, ЕКСПЕДИЦІЇ ТОЩО.**

Загальна доступність спортивно-оздоровчого туризму сприяє масовій участі людей, особливо молоді, у природничо-пізнавальних походах, експедиціях та інших туристських акціях з активними засобами пересування на маршрутах.

22 - 23 ЛЮТОГО 1997 Р. У КИЄВІ ВІДБУВСЯ ІХ КОНГРЕС МТСС

- **РІШЕННЯМ КОНГРЕСУ БУЛО СХВАЛЕНО ПРОЕКТ КОНЦЕПЦІЇ ЄДИНОГО ТУРИСТСЬКОГО ПРОСТОРУ (ЄТП) ДЛЯ КРАЇН СНД І БАЛТІЇ;**
- **СТВОРЕНО МІЖНАРОДНУ ФЕДЕРАЦІЮ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ – ГРОМАДСЬКУ СТРУКТУРУ, ПОКЛИКАНУ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ЗДІЙСНЮВАТИ ПРАКТИЧНІ ЗАХОДИ, СПРЯМОВАНІ НА РОЗВИТОК СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ НА ЦЬОМУ ПРОСТОРІ.**

Відповідно до положень Міжнародної хартії спортивного туризму та вищезгаданої концепції більшість членських організацій МТСС (у тому числі українських) прагнуть застосувати єдиний підхід для оцінки спортивної, суддівської, інструкторської та інших видів кваліфікації туристів за допомогою створення сучасної нормативної та вдосконалення вже існуючої бази спортивно-оздоровчого туризму. Розроблено та затверджено «Правила змагань зі спортивного туризму» і «Єдину спортивну класифікацію».

7. СУЧАСНИЙ СТАН СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ.

НА СЬОГОДНІ В УКРАЇНІ:

- **СФОРМОВАНО ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИЙ КАДРОВИЙ КОРПУС ПРАЦІВНИКІВ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧО ТУРИЗМУ, А ТАКОЖ ГРОМАДСЬКОГО АКТИВУ.**
- **ОРГАНІЗАЦІЙНИМИ ТА МЕТОДИЧНИМИ ЦЕНТРАМИ РОЗВИТКУ ОЗДОРОВЧО-СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ Є ТУРИСТСЬКІ КЛУБИ ТА СЕКЦІЇ.**
- **ДІЄ СПЕЦІАЛІЗОВАНА КОНТРОЛЬНО-РЯТУВАЛЬНА СЛУЖБА.**
- **УПРОДОВЖ ОСТАННІХ РОКІВ ОРГАНІЗОВАНО І ПРОВЕДЕНО НИЗКУ НАЦІОНАЛЬНИХ ТА МІЖНАРОДНИХ ЗАХОДІВ З РІЗНИХ ВИДІВ ОЗДОРОВЧО-СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ.**
- **УСПІШНО ДІЄ СИСТЕМА ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО ТУРИЗМУ І КРАЄЗНАВСТВА, ЯКА Є НЕВІД'ЄМНОЮ СКЛАДОВОЮ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.**

- **В УКРАЇНІ СКЛАЛАСЯ І УСПІШНО ДІЄ СИСТЕМА ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО ТУРИЗМУ І КРАЄЗНАВСТВА.**
- **З ПРИЙНЯТТЯМ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА 2002-2010 РОКИ (ПОСТАНОВА КМУ ВІД 29.04.2002 №583) І ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ КРАЄЗНАВСТВА НА ПЕРІОД ДО 2010 РОКУ (ПОСТАНОВА КМУ ВІД 10.06.2002 №789) ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИЙ ТУРИЗМ І КРАЄЗНАВСТВО ПЕРЕЙШЛИ НА ВАЖЛИВИЙ ЕТАП СВОГО РОЗВИТКУ, АДЖЕ ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ НАБУВАЄ ДЕДАЛІ БІЛЬШОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ І СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ І ЦЕ ДАЄ МОЖЛИВІСТЬ ЦЕНТРАМ ТУРИЗМУ І КРАЄЗНАВСТВА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ЯКІСНОГО ОНОВЛЕННЯ СВОЄЇ ДІЯЛЬНОСТІ. НА ВИКОНАННЯ ЗАЗНАЧЕНИХ ПРОГРАМ ОБЛАСНИМИ ДЕРЖАВНИМИ АДМІНІСТРАЦІЯМИ РОЗРОБЛЕНІ І ЗАТВЕРДЖЕНІ РЕГІОНАЛЬНІ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ І КРАЄЗНАВСТВА, У ЯКИХ ПРИДІЛЕНА ЗНАЧНА УВАГА ПИТАННЯМ РОЗВИТКУ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО ТУРИЗМУ І КРАЄЗНАВСТВА, ВДОСКОНАЛЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ЦЕНТРІВ ТУРИЗМУ І КРАЄЗНАВСТВА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ.**
- **НА СЬОГОДНІ В УКРАЇНІ ДІЄ 100 ЦЕНТРІВ ТУРИЗМУ І КРАЄЗНАВСТВА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ТА СТАНЦІЙ ЮНИХ ТУРИСТІВ, ЯКІ Є БАЗОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИМИ ОСЕРЕДКАМИ РОЗВИТКУ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО ТУРИЗМУ В РЕГІОНАХ.**
- **НАЙБІЛЬШУ КІЛЬКІСТЬ ЦЕНТРІВ ТУРИЗМУ МАЮТЬ: ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ТА ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТІ – ПО 8 КОЖНА, ЛУГАНСЬКА І ПОЛТАВСЬКА - ПО 7, ЛЬВІВСЬКА, ЧЕРКАСЬКА, ВОЛИНСЬКА - ПО 6, ДОНЕЦЬКА, ХАРКІВСЬКА - ПО 5.**
- **НЕМАЄ ЦЕНТРІВ ТУРИЗМУ ОБЛАСНОГО РІВНЯ В КИЇВСЬКІЙ, ОДЕСЬКІЙ ТА СУМСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ, ДЕ ВІДБУЛОСЯ ЗЛИТТЯ ВСІХ ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ, АЛЕ В КОМПЛЕКСНИХ ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ЦИХ РЕГІОНІВ ПРАЦЮЮТЬ ВІДДІЛИ ТУРИЗМУ І КРАЄЗНАВСТВА.**

- **НАЙБІЛЬШ МАСОВОЮ ТУРИСТСЬКА РОБОТА Є В ХАРКІВСЬКІЙ, ХЕРСОНСЬКІЙ, ЧЕРНІГІВСЬКІЙ, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ, ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ.**
- **НАЙБІЛЬШ МАСОВИМИ ВИДАМИ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ Є ПІШОХІДНИЙ ТУРИЗМ ТА СПОРТИВНЕ ОРІЄНТУВАННЯ. АЛЕ ЗАПРОВАДЖУЮТЬСЯ І НОВІ ВИДИ: НАПРИКЛАД, ЗИМОВІ БАГАТОДЕННІ ЗМАГАННЯ УЧНІВ ЗІ СПОРТИВНОГО ОРІЄНТУВАННЯ, З ГІРСЬКОГО ТУРИЗМУ ТА ІНШІ. КРІМ ТОГО, ГУРТКІВЦІ ЦЕНТРІВ ТУРИЗМУ ЗМАГАЮТЬСЯ НА МІЖНАРОДНИХ ТУРИСТСЬКИХ ЗМАГАННЯХ.**
- **З МЕТОЮ РОЗВИТКУ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ ЩОРІЧНО ПРОВОДИТЬСЯ ЗАОЧНА ПЕРШІСТЬ УКРАЇНИ НА КРАЩУ ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧУ ПОДОРОЖ. СВОЄРІДНИМ ПІДСУМКОМ РОБОТИ ТУРИСТСЬКО-СПОРТИВНИХ ГУРТКІВ Є УЧАСТЬ У ВСЕУКРАЇНСЬКИХ ЗМАГАННЯХ ІЗ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ.**
- **РОЗВИВАЮТЬСЯ НОВІ НАПРЯМИ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ: ЕКСТРЕМАЛЬНИЙ, ПРИГОДНИЦЬКИЙ, ДАЛЕКІ ВІТРИЛЬНІ ТА ІНШІ ПОДОРОЖІ, КОМБІНОВАНІ МАНДРІВКИ ЗА ВИДАМИ ТУРИЗМУ (АВТО-, МОТО-, ВЕЛОСИПЕДНОГО, ВІТРИЛЬНОГО, ВОДНОГО, ГІРСЬКОГО, ЛИЖНОГО, ПІШОХІДНОГО, СПЕЛЕОЛОГІЧНОГО.**

8. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

- **1. ПРАВОВУ БАЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ КРАЇНИ ЗАКЛАДЕНО ЗАКОНОМ УКРАЇНИ «ПРО ТУРИЗМ». ВІН Є ОСНОВОПОЛОЖНИМ ЗАКОНОДАВЧИМ АКТОМ, ЩО ВИЗНАЧАЄ ЗАГАЛЬНІ ПРАВОВІ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ВИХОВНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ, ВСЕБІЧНО РЕГЛАМЕНТУЄ ТУРИСТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ, СТВОРЮЄ УМОВИ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА, ЗАБЕЗПЕЧУЄ ОПТИМАЛЬНИЙ РІВЕНЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ТУРИЗМУ.**
- **2. УКАЗИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ВІД 02.03.2001 РОКУ «ПРО ПІДТРИМКУ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ» ТА ВІД 14.12.2001 РОКУ «ПРО ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ». В ЦІЛОМУ Ж ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ ВИЗНАЧАЄТЬСЯ ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ.**

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГУЛЮЄТЬСЯ ЯК СПЕЦІАЛЬНИМ, ТАК І ЗАГАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ.

- **ДО НОРМ ЗАГАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА НАЛЕЖАТЬ:** КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ, ЯКОЮ ЗАКРІПЛЕНІ ОСНОВНІ ПРАВА І СВОБОДИ ЛЮДИНИ, ЇХ ГАРАНТІЇ; ЗАКОНИ УКРАЇНИ – «ПРО ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ», ЩО Є ОСНОВОЮ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БЕЗПЕКИ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ З МЕТОЮ ЗАХИСТУ ЛЮДИНИ, ЇЇ МАЙНОВОГО ТА ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА; «ПРО ПОРЯДОК ВИЇЗДУ ІЗ УКРАЇНИ І В'ЇЗДУ В УКРАЇНУ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ»; «ПРО ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ РОЗРАХУНКІВ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ»; «ПРО СТРАХУВАННЯ»; "ПРО ОХОРОНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА"; "ПРО ПРАВОВИЙ СТАТУС ІНОЗЕМЦІВ"; "ПРО ОХОРОНУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ" ТОЩО.

НОРМАТИВНА БАЗА:

- **ЗАКОН УКРАЇНИ** «ПРО ТУРИЗМ»
- **ПОЛОЖЕННЯ** «ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОДОРОЖЕЙ З УЧНІВСЬКОЮ ТА СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ»
- **ХАРТІЯ ПРО ТУРИЗМ** «ПОЛОЖЕННЯ ПРО ТУРИСТСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНІ КОМІСІЇ»
- **ПРАВИЛА ЗМАГАНЬ ЗІ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ, СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ, ВОДНОГО ТУРИЗМУ**
- **ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗНАЧОК ТУРИСТА УКРАЇНИ**
- **ПОЛОЖЕННЯ ПРО СИСТЕМУ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ**
- **РЕКОМЕНДАЦІЇ, ЩОДО СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО ПОДОРОЖ**
- **ПОЛОЖЕННЯ ПРО КОЛЕГІЮ СУДДІВ ЗМАГАНЬ**

УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

- **1. В ЧОМУ ПОЛЯГАЄ КОНЦЕПЦІЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО (СТАЛОГО) РОЗВИТКУ В ТУРИЗМІ?**
- **2. ЯКА ОРГАНІЗАЦІЯ, ВЗЯЛА НА СЕБЕ ФУНКЦІЇ КООРДИНАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ?**
- **3. ЯКЕ СОЦІАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ МАЄ СПОРТИВНИЙ ТУРИЗМ?**

ЛІТЕРАТУРА ДО ЛЕКЦІЇ

- **1. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ТУРИЗМ» ВІД 18 ЛИСТОПАДА 2003 РОКУ**
- **2. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ФІЗИЧНУ КУЛЬТУРУ І СПОРТ» ВІД 25 ЛЮТОГО 2004 РОКУ**
- **3. ПРОГРАМА ДІЯЛЬНОСТІ ФЕДЕРАЦІЇ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ З РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ У 2004 2008 РОКАХ, ПРОТОКОЛ 1, П. 7 ВІД 09.06.2001 РОКУ**
- **4. ГЛОБАЛЬНИЙ ЕТИЧНИЙ КОДЕКС ТУРИЗМУ. ЗБІРНИК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ, Т.5, ПІД ЗАГ. РЕД. ВИХРИСТЕНКА Б.І., УЖГОРОД: ІВА, 2000.**
- **5. АБРАМОВ В.В., ТОНКОШКУР М.В ІСТОРІЯ ТУРИЗМУ: ПІДР. ХАРЬКОВ: ХНАМГ, 2010. – 286 С.: ІЛ.**
- **6 БУЛАШЕВ А.Я. СПОРТИВНИЙ ТУРИЗМ. УЧЕБНИК. – ХАРЬКОВ: ХГАФК, 2004. – 388 С.**
- **7. БУЛАШЕВ А.Я. СПОРТИВНО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНИЙ ТУРИЗМ. УЧЕБНОЕ ПОСОБИЕ.2-Е ИЗД., ИСПР. – ХАРЬКОВ: ХГАФК, 2003. – 192 С.**

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ